

Sajtóközlemény az egészséges környezethez való jog és a jövő nemzedékek érdekeinek képviseléről a készülő magyar Alkotmányban

Az új Alkotmányban jelenjen meg, hogy a fenntartható fejlődés felöleli a gazdasági növekedést, a társadalmi igazságosságot, a természeti életfeltételek megőrzését és a jövő nemzedékekért való felelősséget is – jelentette ki **Sólyom László**, volt köztársasági elnök azon a nemzetközi konferencián, amelyet a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa hívott össze. A február 14-én kezdődő, **Az egészséges környezethez való jog és a jövő nemzedékek érdekeinek képviselése a készülő magyar Alkotmányban** című kétnapos tanácskozássra számos neves – belga, kanadai, francia, brit, és egyesült államokbeli – jogtudós érkezett Budapestre.

Sólyom László angolul megtartott előadásában kifejtette, nem a jövő nemzedékek helyett, feltételezett érdekében kell döntéseket hozni, hanem meg kell hagyni nekik a választás lehetőségét. „Ezért a természeti és más javakat kell megőrizni számukra. Felmerült, hogy a »nemzet vagyona« élvezzen alkotmányi védelmet. Ha ez az állam tulajdonát jelenti, pusztán szóvirág marad. Inkább az olyan közös javak védelmét kellene kidolgozni, mint a talaj, a vízkészletek és az ország génállománya.”

A volt államfő szerint „a jogászság érzi felelősségét: a rengeteg konferencia a hiányzó szakmai előkészítő munkát pótolhatja. Az alkotmányozást fel kell használni arra, hogy kiértékeljük a hatályos Alkotmány teljesítményét, kijavítsuk a hibákat, korszerűsítsünk, és különösen arra, hogy továbbfejlesszük azokat a rendelkezéseit, amelyek már 1989/90-ben is az európai átlag előtt jártak. Az adatvédelem és az információszabadság mellett ilyen úttörő rendelkezés volt az egészséges környezethez való jog felvétele az Alkotmányba.”

Sólyom László úgy véli, húsz év alatt az új kihívások és a szemlélet megváltozásának tükrében nemcsak az újdonság veszett el, hanem már a szabályok hatékonysága sem elegendő. Ennek ellenére volt fejlődés a környezethez való jog területén. Legjelentősebb, hogy az Alkotmánybíróság 1994-ben kimondta az elért védelmi szintről való visszalépés alkotmányellenességét, vagyis tilalmát. Másrészt az Országgyűlés létrehozta a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa intézményét. Ez az intézmény lépést tartott a korrallal. A jövő nemzedékek iránti felelősség ugyanis jelzi, hogy a környezetvédelem messze kiterjedt eredeti témáin, az „egészséges” környezeten és a természetvédelmen túlra. Ezek helyett a fenntartható fejlődés nagyon is komplex feladata van napirenden – mondta a volt köztársasági elnök.

Kritikus észrevételében Sólyom László rámutatott, az Országgyűlés bizottsága által kidolgozott „Irányelvek az új Alkotmány számára” visszaesik az 1989-es állapotba, nem vesz tudomást még az azóta itthon lezajlott fejlődésről sem. „Márpedig a visszalépés tilalma elvének itt is érvényesülnie kell: az új Alkotmány erről a szintről indulhat. A jövő nemzedék biztosa javaslatai szerencsésen tartalmazzák is a fenntartható fejlődés elvét, a visszalépés tilalmát, az elővigyázatosságot és a megelőzés elvét, valamint a »szennyező fizet« szabályát” – mondta Sólyom László.

Fülöp Sándor, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa, a konferencia házigazdája előadásában úgy fogalmazott, „rendkívüli a felelősségünk az egészséges környezethez való jog szempontjából, amikor Magyarország 2011-ben új alaptörvényt alkot”.

Az ombudsman rámutatott: az éghajlattal, a biodiverzitással és a termőföldek pusztulásával kapcsolatos ökológiai katasztrófák már ma is érzékelhetők. Az édesvíz fogyasztásával, az elsivatagosodással, az emberi élőhelyek élhetőségének romlásával, a vegyi anyagokkal és a hulladékokkal kapcsolatos katasztrófák pedig küszöbön állnak. Fülöp Sándor szerint a jelenlegi termelési és fogyasztási rendszereinken változtatnunk kell. „A kérdés az, hogy ezt meg tudjuk-e tenni nagyobb társadalmi összeomlás, kultúránk megsemmisülése nélkül” – állítja az országgyűlési biztos.

Az ombudsman a konferenciára elismert külföldi és magyar előadókat hívott meg, akik a nemzedékek közötti méltányosságról, a jövő nemzedékek iránti kötelezettségekről, érdekeik nemzeti alkotmányokban való megjelenítéséről, intézményes képviselőségéről, valamint az egészséges környezethez való jogról szólnak előadásaikban.

A tudományos tanácskozás Fülöp Sándor szerint érdemben hozzájárulhat az új Alkotmány kidolgozásához. Az ombudsman a konferencia összefoglalását jogalkotási javaslatként eljuttatja a kormánynak és az Alkotmány tervezetének kidolgozásáért felelős minisztériumnak.

2011. február 14.
JNOI